

จากป่าคอนกรีตสู่ป่าธรรมชาติ

ปัญหาประการหนึ่งที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นประสบ คือปัญหาชุมชนแออัด จะแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์ต้องช่วยให้ชาวไร่ชาวนาในต่างจังหวัดอยู่รอดจะได้ไม่อพยพเข้ากรุงเทพฯ และผู้ที่เข้ามาเป็นชุมชนแออัดอยู่แล้วจะได้ขยายไปทำไร่ไถนาในภูมิภาคเดิมด้วยปณิธานอันแน่วแน่ของ พลตรี จำลอง ศรีเมือง ที่เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือชาวไร่ชาวนาและการพัฒนาคน หลังจากลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้ว เมื่อได้รับการบริจาคที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี ๒ แห่ง คือ

ที่อำเภอหนองปรือ และอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ท่านจึงได้สนับสนุนชาวไร่ ชาวนาทำกิจกรรมไร้สารพิษ เพื่อเป็นตัวอย่างการเอาตัวรอดได้อย่างแท้จริงของเกษตรกรทั่วไปโดยดำเนินการที่อำเภอหนองปรือ

ส่วนที่อำเภอเมืองนั้น ก็ได้พัฒนาพื้นที่เป็นสถาบันฝึกอบรมผู้นำ เปิดอบรมครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๓๘ โดยใช้ชื่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับเมื่อครั้งจัดที่หนองจอก แต่ในครั้งนี้เป็น การเปิดอบรมอย่างกว้างขวางสู่กลุ่มบุคคลทุกระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

อบรมเพียงหลักสูตรเดียว มากกว่า ๒๐ ปี

สถาบันฝึกอบรมผู้นำ เน้นการเสริมสร้างคุณงามความดี เนื่องจากการศึกษาของชาติทุกระดับชั้นทุกสถาบัน เน้นการเสริมสร้างวิชาการอยู่แล้ววิทยากรของสถาบันจึงต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติจนเกิดผลเห็นเด่นชัดแล้วถึงจะมาเป็นวิทยากรได้ ไม่ได้คัดเลือกจากผู้ที่ยื่นเก่งมากๆ รู้มากๆ แต่คัดเลือกจากผู้ที่มีปฏิบัติมาจริงๆ

เพื่อให้เกิดศรัทธาแก่ผู้เข้าอบรมว่าสามารถปฏิบัติได้จริง เกิดผลจริง เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคมประเทศชาติ อย่างแท้จริง

ดังนั้น ตลอดเวลากว่า ๒๐ ปี สถาบันแห่งนี้ จึงเปิดสอนเพียงหลักสูตรเดียว คือหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรบางด้านให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละองค์กรที่มาเข้ารับการฝึกอบรมและจัดวิทยากรให้เหมาะสม

๖. เมื่อครั้งที่เปิดอบรมระดับผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ระดับ ๗ - ๘) จำนวน ๘๒๗ โรงเรียน สมัยที่พลตรีจำลองเป็นผู้ว่าฯ กทม. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของข้าราชการกทม. ที่เห็นผลแบบคาดไม่ถึง เรียกว่า “พลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือ” ถือเป็น การ “ปฏิวัติเจียบ” ที่เป็นการเริ่มต้นแห่งรากฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตครั้งใหญ่

สาระสำคัญข้อแรกที่เน้นจนกลายเป็นคำขวัญของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ อันได้แก่ “สะอาด ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ และกตัญญู” เป็นการปลูกจิตสำนึกและแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต จวบจน ปี ๒๕๓๔ พลตรีจำลองได้รับรางวัลบุคคลดีเด่นแห่งเอเชีย ชื่อรางวัลอัลก้า (ILGA) สาขาการช่วยเหลือสังคม จากประเทศเกาหลีใต้ ต่อมาเมื่อมีโครงการเกษตรกรพักชำระหนี้ อันเป็นผลพวงที่ต่อเนื่องมาจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๔๐ สถาบันฝึกอบรมผู้นำได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งใน ๑๙ ศูนย์ของการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรตามโครงการพักชำระหนี้ และกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของ

รัฐบาล ถือเป็นแกนขาหนึ่งที่มีส่วนช่วยเหลือน้อย่างยิ่งในการส่งเสริมและผลักดัน ๒ โครงการดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จ โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

ทั้งนี้ มี ๒ จุดมุ่งหมายใหญ่ คือ ต้องการให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เน้นการประหยัด โดยจุดเริ่มมาจากการที่ผู้บริหารระดับสูงอย่างคุณเอ็นนู ซื่อสุวรรณ รองผู้จัดการ ธกส. ในขณะนั้น ได้เข้ามาร่วมฝึกอบรมในสถาบันฝึกอบรมผู้นำ และเห็นว่าเป็นโครงการที่จะทำให้เกษตรกรมีแนวคิดและจะเกิดวินัยในการใช้เงิน หรือรู้จักพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

ธกส.ได้ร่วมกับสถาบันฝึกอบรมผู้นำ ฝึกอบรมพนักงานระดับบริหารหลายสิบรุ่นก่อนที่จะมีการฝึกอบรมเกษตรกรโครงการพักชำระหนี้ มีผู้เข้าร่วมอบรมได้แก่ ระดับผู้จัดการสาขาของ ธกส. หัวหน้าสินเชื่อ หัวหน้าบริหารการเงิน ที่ธกส.กำหนดว่าต้องมีคุณสมบัติที่ผ่านการอบรมจากสถาบันฝึกอบรมผู้นำ เพื่อฝึกจิตใจ

และคุณธรรม

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่กำหนดให้พนักงานของตนต้องผ่านการอบรมจากสถาบันฝึกอบรมผู้นำ จึงจะมีสิทธิ์เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งไปสู่ระดับสูงได้ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

เช่นเดียวกับบางคณะในหลายมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้นักศึกษาต้องได้รับการอบรมจากหลักสูตรของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ เพราะเห็นคุณค่าของการอบรมจากที่นี่ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเหล่านั้น มีความสมบูรณ์ในชีวิต สมกับคำว่า “บัณฑิต” อย่างแท้จริง

ต่อมาการอบรมก็ขยายไปสู่ผู้นำเยาวชน ผู้นำเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง ตั้งแต่ภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ล้วนผ่านการอบรมจากสถาบันฝึกอบรมผู้นำมาแล้วทั้งสิ้น

ในขณะที่การอบรมแก่ประชาชนทั่วไป ผู้สนใจ และเอกชนจากหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเจ้าหน้าที่มาอบรม หลังจากที่ผู้บริหารหรือระดับหัวหน้ามาอบรมแล้วก็อยากให้ผู้ใต้บังคับบัญชามาอบรมด้วยนั้น ก็มีการจัดเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

นี่จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สถาบันฝึกอบรมผู้นำ ไม่เคยร้างราผู้คนผู้มาเยือนเลยตลอดเวลามากกว่า ๑๒ ปีนับแต่ย้ายมาอยู่ที่เมืองกาญจน์

โรงเรียนชวานาคานาอันแห่งเกาหลีใต้ ๒ สถาบัน ๒ ประเทศ แต่อุดมการณ์ใกล้เคียงกัน

อาจมีผู้สงสัยว่า หลักสูตรการอบรมในลักษณะนี้ มีเพียงที่ประเทศไทยเพียงแห่งเดียวหรืออย่างไร ก็คงต้องขอเล่าเรื่องของโรงเรียนชวานาคานาอัน หรือ “Canaan Farmers’ School” แห่ง

เกาหลีใต้พอสังเขป เพราะการฝึกอบรมในโรงเรียนชวานาคานาอันนั้นมีอะไรหลายอย่างที่คล้ายกับการอบรมในสถาบันฝึกอบรมผู้นำ แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าแปลกที่การดำเนินการทั้ง ๒ แห่งซึ่งอยู่คนละมุมของทวีปเอเชียนี้ต่างคนต่างดำเนินการแต่กลับมีความคล้ายคลึงกันอย่างไม่น่าเชื่อ

โรงเรียนชวานาคานาอัน เปิดฝึกอบรมในเกาหลีใต้มาแล้วกว่า ๔๕ ปี โดยท่านผู้นำการอบรมจะใช้ฐานความศรัทธาในพระเจ้าจากศาสนาคริสต์ แต่ผู้เข้าอบรมก็มาจากทุกชาติ

ทุกศาสนา โรงเรียนชวานาคานาอัน
ฝึกคนในเกาหลีใต้ไปแล้วกว่า ๖ แสน
๕ หมื่นคน จุดมุ่งหมายในการฝึก
อบรมก็เพื่อปลูกจิตสำนึกและคุณธรรม
ร่วมกัน เพื่อสร้างคนให้เป็นทั้งคนเก่ง
และดี ผู้ผ่านการอบรมจากโรงเรียน
ชวานาคานาอันมีทุกเพศ วัย อาชีพ
และฐานะ โดยการฝึกอบรมเข้มข้น
หลักสูตรจะใช้เวลาราว ๑ เดือน

เกาหลีใต้สามารถพลิกฟื้น
เศรษฐกิจในประเทศที่ถูกกระทบจาก
วิกฤติเศรษฐกิจ “ต้มยำกุ้ง” ในปี ๒๕๔๐
และสามารถคืนเงินกู้จาก IMF ก่อน
ครบกำหนดถึง ๒ ปี ๘ เดือน ล้วนมี
รากฐานสำคัญมาจากการฝึกคนใน
ประเทศให้มีระเบียบวินัย รักและเสีย

สละต่อประเทศชาติ ซึ่งสถาบัน
ที่ฝึกก็คือ “Canaan Farmers’
School” นั่นเอง

ปัจจุบันได้เกิดโครงการ World
Canaan Movement เป็นโครงการที่
ต้องการพัฒนาผู้นำเพื่อชาวโลก โดยมี
พลตรี จำลอง ศรีเมือง ร่วมเป็น
กรรมการอยู่ด้วย และขณะนี้มีสาขา
ในต่างประเทศร่วม ๑๐ ประเทศ เช่น
บังคลาเทศ จีน เขมร และเวียดนาม ฯลฯ

โดยจุดมุ่งหมายของโรงเรียนชว
นาคานาอันนั้น ก็เพื่อพัฒนาชาวโลก
ให้ถึงพร้อมด้วยความเก่งและความดี
เพราะถือว่าโลกใบนี้เป็นหนึ่งเดียว

ทุกปี จะมีการจัดส่งคนไทยที่มี
ความพร้อมทั้งสมรรถภาพร่างกาย
จิตใจ และเวลา เพื่อไปรับการอบรม
ที่โรงเรียนชวาคานาอัน โดยการ
ประสานผ่านสถาบันฝึกอบรมผู้นำ
และทุกคนที่ผ่านการอบรมจาก
โรงเรียนชวาคานาอัน ก็ล้วน
ประทับใจในความเข้มข้นของ
หลักสูตรความยากลำบากในการฝึก
ซึ่งแตกต่างจากเมืองไทยอย่างมาก
ตรงที่มีหิมะตก (ระยะหลังๆ ถ้าไป
รับการฝึกในช่วงหน้าหนาว) และ
ที่สำคัญคืออุดมการณ์ที่จะสร้าง

คนดีมีคุณธรรมเพื่อสันติสุขร่วมกัน
ของชาวโลก

เขาเรียนอะไรกันที่นี่

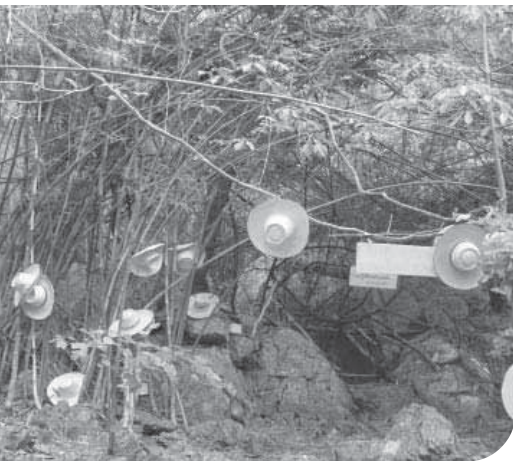
ควญเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร โดยเฉพาะการฉายวิดิทัศน์ บางเรื่องซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่อ ได้ดูแล้วจะติดใจมากพร้อมกันได้ แง่คิดหลายๆด้าน เช่นเรื่องความ ล้มเหลวในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของ ประเทศอาร์เจนตินาในยุคของนาง เอวิต้า-เปรอง และเรื่องที่ชาวอังกฤษ (มาร์ติน วิลเลอร์) ผู้ทิ้งวิถีชีวิตตะวันตก มาจับจอบเสียมทำนาไร่จนประสบผล สำเร็จในการทำโครงการเศรษฐกิจ พอเพียงที่ขอนแก่น หากพลิกดูกำหนด การอบรมของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ

(จากภาคผนวก) จะเห็นว่าอัดแน่น ด้วยกลุ่มกิจกรรมอันหลากหลาย ที่หาไม่ได้จากการอบรมสัมมนาทั่วไป ซึ่งพอจะแยกเป็นกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

๑. กลุ่มกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

กิจกรรมนี้จะเริ่มตั้งแต่การ ปฐมนิเทศและการแนะนำเรื่องราว ต่างๆในสถาบัน ซึ่งถือว่าการ สร้างความประทับใจเริ่มแรกให้กับ ผู้เข้าอบรมทุกคน โดยครูใหญ่ของ โรงเรียนคือพลตรี จำลอง ศรีเมือง จะเป็นผู้มาต้อนรับด้วยตนเองทุกครั้ง (ถ้าไม่มีเหตุผลวิสัยจริงๆ)

นอกจากนี้ บรรดาผู้ช่วยครูผู้อารี ต่างก็ล้วนแสดงไมตรีจิตให้แก่ผู้เข้าอบรมทุกคน ด้วยการปวารณตัวเป็น “ผู้รับใช้” ตลอดระยะเวลาการอบรม ยิ่งทำให้ผู้เข้าอบรมทุกคนรู้สึกถึงความอบอุ่นที่ได้รับในทันทีที่เทียบย่างถึงสถาบันฯ แห่งนี้

๒. กลุ่มกิจกรรมส่วนตัวและความพร้อมเพียง

การสอดแทรกบรรยากาศคล้ายกับค่ายลูกเสือหรือนेत्रนารีของเด็กประถมหรือการเข้าค่ายร.ด.ของเด็กมัธยม หรือแม้กระทั่งการฝึกวินัยแบบทหาร (เข้มแข็งแต่ไม่เคร่งเครียด) ต้องดูแลที่หลับนอน ห้องน้ำ กวาดถูบ้าน (หลังเล็กน่ารักพอนอน) ทำให้ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ตำแหน่งใหญ่โตเพียงใด ต่างมีความรู้สึกเหมือนกลับไปเป็นเด็กอีกครั้งหนึ่ง

เป็นการกระตุ้นให้รู้สึกสนุกไปด้วยอย่างไม่รู้ตัว

เมื่อตื่นนอน จะถูกปลุกด้วยเสียงเพลงปล้ำน “แดดส่องฟ้า เป็นสัญญาณวันใหม่....” ทั้งที่พระอาทิตย์ยังไม่ขึ้น การเข้าสู่ห้องอบรมด้วยเพลง “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข....” ซึ่งทุกคนต้องนั่งประจำที่ครบก่อนเพลงจบ การออกวิ่งชมป่าเขาระยะสั้นๆทุกเช้า พร้อมตะโกนให้จังหวะ

และให้กำลังใจกันเองว่า

“พวกเรา - หนุ่มสาว

ร่างกาย - แข็งแรง

จิตใจ - เข้มแข็ง

ลองวิ่ง - วิ่งได้

เหนื่อยมึน - ไม่เหนื่อย

ผืนไร่ - ได้กำไร”

และเมื่อถึงช่วงบ่ายที่เริ่มม่วง ก็จะมีกิจกรรมร้องเพลงแบบคาราโอเกะ แต่เป็นบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและความดีงาม (ซึ่งรูปแบบการร้องเพลงแบบคาราโอเกะนี้ ทางสถาบันนำมาใช้ตั้งแต่ยุคแรกๆ ที่คาราโอเกะยังไม่มี)

๓. กลุ่มกิจกรรมเสริมสร้างกำลังใจและกำลังใจ

การพาขึ้นเขาฟ้าสี และเข้าถ้ำม่านเพชร เป็นกิจกรรมที่ใช้ภูเขาและถ้ำเป็นห้องเรียนธรรมชาติ ปลูกเร้าอุดมการณ์พร้อมๆกับการฝึกอบรมให้เหนื่อยร่วมกัน อดทนร่วมกัน ซึ่งเป็นการฝึกกายและจิตไปพร้อมๆ กัน การเดินขึ้นเขาชันด้วยระยะทางประมาณ ๕๐๐ เมตร สำหรับหนุ่มสาวและเด็กๆอาจเป็นเรื่องธรรมดา แต่

สำหรับผู้สูงอายุและนักบริหารที่ไม่เคยออกกำลังกายกลายเป็นสิ่งท้าทายที่ยิ่งใหญ่ในชีวิต เราจึงได้เห็นภาพประทับใจบ่อยครั้ง ที่ผู้เข้าอบรมช่วยกัน ทั้งผลัก ทั้งดัน ทั้งดึง เพื่อนำพาเพื่อนร่วมอบรมขึ้นสู่ยอดเขาฟ้าสี

ซึ่งเป็นเงินเขาทุกๆ ที่อยู่ใกล้สถาบัน
ฝึกอบรมผู้นำ เมื่อขึ้นถึงยอดเขาทุกคน
จึงได้บทเรียนในใจกันไปคนละแบบ
ตามแต่พื้นฐานของแต่ละคน กิจกรรม
นี้จึงเหมือนเป็นไฮไลท์ของการอบรม
ก็ว่าได้ ซึ่งโรงเรียนผู้นำของสหรัฐ
(AMERICAN LEADERSHIP

FORUM) ที่ตั้งขึ้นที่หลังเราก็มี
กิจกรรมเหล่านี้เช่นกัน

๔. กลุ่มกิจกรรมที่เน้นความประหยัด และความกตัญญู

บทเรียนบนโต๊ะอาหาร ก็เป็นอีก
เอกลักษณ์หนึ่งของสถาบันฯ แห่งนี้
การท่องกลอนที่เรียกว่าเป็นคาถา
เตือนใจก่อนรับประทานอาหาร ทำใ้
อาหารมีอนันตมูลีคุณค่าขึ้นในทันที

“ในโลกนี้ ยังมีคน ที่จนยาก
อย่ากินทิ้ง กินขว้าง ตามใจตน
ข้าวทุกจาน อาหารทุกอย่าง
หลายคนเหนื่อยยาก ลำบากหนักหนา
ขอบคุณทุกท่าน ปรานีเกื้อหนุน
อย่ากินเพื่อกิน กินเพื่อทำงาน
สำหรับอาหาร ๑ มื้อ

ต้องลำบาก สารพัด แสนขัดสน
สงสารคน อื่นที่ ไม่มีกิน
อย่ากินทิ้งขว้าง เป็นของมีค่า
กว่าจะได้มา เปลืองแรงเปลืองทุน
ทดแทนพระคุณ ด้วยการทำดี
ชี้แจงทำงาน อย่ากินอาหารเลย
ต้องทำงานอย่างน้อย ๔ ชั่วโมง”

อาหารมังสวิรัตินอกจากจะทำให้ผู้นับถือลัทธิความเชื่อทุกศาสนานั่งร่วมโต๊ะทานอาหารกันได้โดยไม่เคอะเขินแล้ว ยังเป็นอาหารสะอาดและอร่อย จากฝีมือของแม่ครัวที่ได้รับการกล่าวขวัญกันรุ่มแล้วรุ่มเล่าจนถึงกับมีศิษย์เก่าสถาบันฯ บางคนที่ยากได้เคล็ดลับในการทำอาหารมังสวิรัตินำมาให้ชิมถึงกับมาปวารณาตัวเป็นผู้ช่วยแม่ครัว อยู่ช่วยทำอาหารเลี้ยงผู้รับการอบรมรุ่นต่อๆ มาอีกหลายรุ่น กลายเป็นอาสาสมัครช่วยงานสถาบันฯ ไปโดยปริยาย

หรืออย่างโรงพยาบาลตราด หลังจากส่งผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงานกว่า ๑๐๐ คน มารับการอบรมแล้ว

ยังส่งแม่ครัวมาฝึกทำอาหารมังสวิรัตินำกลับไปทำอาหารอร่อยๆ ให้กับบุคลากรของโรงพยาบาลกลุ่มนี้ที่อยากรับประทานอาหารมังสวิรัตินำที่อร่อยแฉะเช่นที่เคยรับประทานเมื่อมาอบรมที่สถาบันฯแห่งนี้

ทุกวันนี้ โรงพยาบาลตราด จัดให้ทุกวันจันทร์เป็นวันอาหารมังสวิรัตินำทั้ง ๓ มื้อรวมถึงอาหารที่บริการคนไข้ด้วยมากกว่า ๑ ปีแล้ว

โดยไม่มีเสียงบ่นให้ได้ยินแม้แต่น้อย ในระยะหลังๆ นี้วิทยาศาสตร์การแพทย์มีรายงานชัดว่า อาหารมังสวิรัตินำดีกว่าอาหารเนื้อสัตว์

การเข้าแถว ดูจะเป็นมาตรฐานต้นๆ ที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติได้อย่างง่ายดาย ถัดมาคือการสร้างนิสัยการกินอาหารแบบตักเองหรือบุฟเฟต์ ด้วยวิธีตักพอกินอิ่มและต้องไม่กินเหลือ หากไม่อิ่มก็ตักเติมได้ทำให้อาหารเหลือทิ้งเกือบจะไม่มี จนถึงขั้นตอนสุดท้าย

ที่ต้องล้างจานและแก้วน้ำกันเอง ก็มีระบบจัดการที่เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพ ประหยัดทั้งเวลา และทรัพยากร เพราะที่สถาบันแห่งนี้ผลิตน้ำยาล้างจานจากสารธรรมชาติขึ้นใช้เอง คนกว่า ๒๐๐ คนล้างจานเสร็จในเวลาไม่เกิน ๑๕ นาที

กล่าวกันว่า การล้างจานด้วยตัวเองก็คือการล้างใจนั่นเอง ภาพของผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองตั้งแต่ระดับองคมนตรีลงมากำลังล้างจานด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม มีอวดขยายใส่กรอบแขวนให้ชมกันเหมือนนิทรรศการภาพถ่าย

๕. กลุ่มกิจกรรม อภิปราย เสวนา และบรรยายทางวิชาการ

แม้จะเน้นที่การพัฒนาตนเอง แต่รูปแบบกิจกรรมในลักษณะนี้ก็ยังมีอยู่ตลอดระยะเวลาอบรม ซึ่งพอจะแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของกิจกรรมได้ดังนี้

๕.๑ กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย และละลายพฤติกรรม เช่น กิจกรรม “พันเกลียวใจให้เป็นหนึ่ง” และกิจกรรม “ค้นหาตนเอง”

๕.๒ กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย

กับสถานที่ เช่น การสัมผัสไร่ นา ป่า เขา และชมสวนสัตว์เลี้ยง

๕.๓ กิจกรรมสร้างแนวคิดในการดำรงชีวิต เช่น กิจกรรม “ชีวิตนำคิด” การอภิปราย “ประสบการณ์ การพัฒนาตนเอง” การเสวนา “ร้อยรู้ไม่ลู่หนึ่งท่า” การพูดคุยหัวข้อ “เข้านี้มีอะไรดี ๆ มาเล่าสู่กันฟัง” เป็นการเร่งรัดให้ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมี

ความเข้มแข็งและปฏิบัตินิยมไทย

๕.๔ กิจกรรมให้ความรู้เชิงวิชาการ เช่นการบรรยาย “ทำอย่างไรชีวิตจะยืนยาวและมีความสุข” การบรรยาย “การสร้างคุณค่าชีวิตในการทำงาน” การบรรยาย “เพื่อสุขภาพที่ดีกว่า” การบรรยาย “ผู้นำที่พึงปรารถนา ในสังคม” และการบรรยาย “แนวทางสู่ความสำเร็จ”

๕.๕ กิจกรรมที่ให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ โดยเป็นการสนับสนุนแนวคิดด้านสุขภาพที่ดี จะต้องมีการออกกำลังกายด้วย

๕.๖ กิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เห็นคุณค่าของเกษตรกร เพื่อรู้จักการพึ่งตนเอง และการใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี คือ กิจกรรม “สร้างโลกด้วยมือเรา”

จุดประกายผู้นำแห่งอนาคต

๕.๗ กิจกรรมปิดท้ายการอบรม เช่น ประชุมกลุ่ม วิจารณ์ ให้ข้อเสนอแนะ ประเมินผล การฝึกอบรม ซึ่งทั้งหมดจะทำแบบเรียบง่าย ชัดเจน และนำเสนอผลการวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะในวันรุ่งขึ้น ด้วยการติดบอร์ดแบบง่ายๆให้เห็นทันที

โดยสรุปแล้ว กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมา ได้รับการออกแบบให้ผสมผสานกันอย่างลงตัว เป็นธรรมชาติอย่างที่สุด ทำให้ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ต่างตื่นตาและเปิดใจรับการอบรมแบบ ๓ มิติ คือมีได้จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนหรือห้องสัมมนาแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจกล่าวได้ว่าทุกความเคลื่อนไหวในระหว่างที่พักอยู่ที่สถาบันฝึกอบรมผู้นำ ๔ วัน ๓ คืนนั้น ล้วนแต่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นจนหลับโดยผู้เข้าอบรมไม่รู้ตัว แต่ก็รู้สึกสนุกสนานและเพลิดเพลินกับกิจกรรมต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ที่นี่

และนี่คือความแปลกแตกต่างที่หาที่ไหนไม่ได้ นอกจากที่สถาบันฝึกอบรมผู้นำเพียงแห่งเดียว

บทที่ ๓

อดีต ปัจจุบัน อนาคต
ของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ

ในช่วงแรกของการก่อตั้งสถาบันฝึก
อบรมผู้นำนั้น กลุ่มผู้พัฒนาสถาบันฯ
ชอบใจที่จะใช้คำว่า “โรงเรียนผู้นำ”
เพราะดูตรงไปตรงมาดี แต่พอทำเรื่อง
ขอเปิดเป็นโรงเรียน ก็ทำไม่ได้ เพราะ
คำว่า “โรงเรียน” นั้น กระทรวงศึกษาธิการ
ระบุข้อกำหนดเงื่อนไขของการเป็น
โรงเรียนไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่ในรูปแบบ
ที่จะตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรมที่มีทั้งแปลง
เกษตรกรรมไร่นาสวนผสม และการอบรม
ด้วยนั้น ยังไม่สามารถทำได้ จึงต้องหา

คำใหม่ที่เหมาะสมและไม่เป็นปัญหา
ในการใช้เป็นชื่อ ก็มาลงตัวที่คำว่า
“สถาบันฝึกรบผู้นำ” และใช้คำนี้
เรียกขานมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา

แต่ก็น่าแปลกที่แม้เวลาจะผ่าน
มากกว่า ๑๐ ปีแล้วก็ตาม คำว่า “สถาบัน
ฝึกรบผู้นำ” ก็ยังไม่ติดหูของผู้ที่รู้จัก
แต่กลับกลายเป็นคำว่า “โรงเรียนผู้นำ”
ที่มีผู้ใช้กันในต่างกรรมต่างวาระอย่าง
กว้างขวาง ทั้งในข้อเขียนต่างๆ

ในหนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่เมื่อมีการโพสต์ข้อความต่างๆ ที่อ้างถึงสถาบันแห่งนี้ในอินเทอร์เน็ต ก็จะถูกเรียกขานว่า “โรงเรียนผู้นำ” เสมอมา จนอาจทำให้เกิดความสับสนขึ้นได้สำหรับผู้ที่จะรู้จักหน่วยงานแห่งนี้ว่าชื่ออะไรกันแน่

เมื่อสอบถามผู้ก่อตั้งและผู้ใกล้ชิดสถาบันแห่งนี้มาตั้งแต่ก่อตั้ง ก็ทำให้ทราบว่าชื่อที่ถูกต้องนั้น

ต้องเป็น “สถาบันฝึกอบรมผู้นำ” แต่คำว่า “โรงเรียนผู้นำ” ที่พบในที่ต่างๆ นั้นเปรียบเหมือนกับชื่อที่เรียกขานกันเอง หรือเป็นชื่อที่เรียกได้สะดวกปากกว่า จึงกลายเป็นชื่อเรียกของสถาบันแห่งนี้อีกชื่อหนึ่ง

ส่วนคำภาษาอังกฤษนั้น ชาวคณะโรงเรียนผู้นำไม่ได้ตั้งขึ้นเอง แต่เจ้าของภาษาช่วยตั้งให้ชื่อว่า “LEADERSHIP SCHOOL” (ตั้งโดย ดร.ตันแคน แม็คคาโก ซึ่งจบปริญญาเอก จาก มหาวิทยาลัยลอนดอนประเทศอังกฤษ ด้วยวิทยานิพนธ์ชื่อ “พลตรี จำลอง ศรีเมือง”)

สถาบันแห่งศรัทธา

สถาบันฝึกอบรมผู้นำ ถือกำเนิดขึ้นมาด้วยแรงศรัทธาของผู้ใจบุญอย่างแท้จริง เริ่มจากการบริจาคที่ดิน ซึ่งอยู่ในหุบเขา ที่เป็นมุมอับที่สุดมุมหนึ่งของเมืองกาญจน์ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีน้อยมากแต่ความกัณดารของธรรมชาติกลับเอื้อประโยชน์ต่อการอบรมได้เป็นอย่างดี ทั้งเขาผาซีที่ไม่สูงมากนัก และมีถ้ำหินปูนที่ค้นพบโดยบังเอิญ หลังจาก

พัฒนาที่ดิน เพื่อสร้างสถาบันฝึกอบรมผู้นำไปแล้ว ต่อมาเมื่อพัฒนาระบบน้ำแล้วเสร็จ แม้ฝนจะตกน้อยก็ยังสามารถกักเก็บและแบ่งปันน้ำ เพื่อสร้างแปลงกสิกรรมไร้สารพิษได้เป็นอย่างดี

เพียง ๑๐ ปีให้หลัง พื้นที่รกร้างที่เพาะปลูกอะไรก็ได้ผล กลายเป็นพื้นที่สีเขียวที่ร่มรื่น ทั้งไม้ผล ไม้ให้ร่มเงา และพืชผลการเกษตรตาม

ฤดูกาลตลอดทั้งปี เป็นเสมือนแปลงทดลองธรรมชาติขนาดใหญ่ที่พิสูจน์ถึงความสำเร็จของแนวทางเกษตรอินทรีย์ไร้สารพิษได้อย่างเป็นรูปธรรม

แม้ว่าผืนดินหลายร้อยไร่ ของ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี แห่งนี้ มีผู้มอบให้ เพราะเห็นว่าจะทำประโยชน์ให้กับสังคมในอนาคตได้อีกมาก แต่การฝึกอบรมก็ยังมีค่าใช้จ่ายต่างๆ มากมาย การเก็บค่าใช้จ่ายคนละ ๓,๐๐๐ บาท สำหรับการฝึกอบรม ๔ วัน ๓ คืน รวมทั้ง

ค่ารถปรับอากาศไปกลับจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ถูกมากหากคิดในเชิงธุรกิจก็ไม่น่าจะเลี้ยงตัวเองรอดได้

แต่ด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเท ด้วย “จิตอาสา” อย่างแท้จริง ของบรรดาครูพิเศษ วิทยากร ผู้ช่วยครูและอาสาสมัครทุกคน จึงทำให้สถาบันฝึกอบรมผู้นำแห่งนี้ตั้งมั่นและเติบโตรองรับผู้เข้าอบรมทุกหมู่เหล่าเพื่อผลิตออกไปเป็นผู้นำที่เปี่ยมคุณธรรมรุ่นแล้วรุ่นเล่าอย่างต่อเนื่องตลอดมา

ใครเป็นใครในสถาบันฝึกอบรมผู้นำ

หากไม่กล่าวถึงหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนสถาบันฝึกอบรมผู้นำมาโดยตลอด ข้อเขียนนี้ก็คงจะไม่สมบูรณ์อย่างแน่นอน เพราะการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาคนในรูปแบบการฝึกอบรมที่ดำเนินต่อเนื่องอย่างมั่นคงกว่า ๒๐ ปี ย่อม

ต้องมี “คน” เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

“คน” ที่จะพูดถึงในที่นี้ แบ่งได้เป็นหลายกลุ่ม ที่สำคัญที่สุดก็คงจะต้องกล่าวถึงผู้นำตัวจริงของสถาบันฝึกอบรมผู้นำคือพลตรี จำลอง ศรีเมือง โดยทำหน้าที่เป็นทั้งประธานมูลนิธิ

และ **ครูใหญ่** ของสถาบันฯ แห่งนี้ ท่านมิได้เป็นครูใหญ่แต่ในนาม หากแต่เป็นผู้ที่ตั้งใจทำหน้าที่ครูอย่างสมบูรณ์ในการสอนผู้เข้าอบรมทุกรุ่นด้วยตัวเอง

หากท่านไม่ติดภารกิจเร่งด่วนใดๆแล้ว ท่านจะต้องเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมหลากหลายตลอดหลักสูตร ทั้ง ๔ วัน ๓ คืน นับตั้งแต่การปฐมนิเทศ การปิ่นเขา เข้าถ้ำ การเยี่ยมชมสวนสัตว์เลี้ยง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมาแมวจรจัดและพิการจำนวนกว่า ๒,๕๐๐ ตัว การบรรยาย “เขานี้มีอะไรดีๆ มาเล่าสู่กันฟัง”

การบรรยายเรื่อง “สงครามชีวิต” ท่ามกลางแสงดาว ซึ่งเสมือนเป็นการปกเปลือกชีวิตของท่านเอง พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามทุกเรื่องที่คาใจได้อย่างเต็มที่

“ตั้งแต่เปิดมา ๒๐ ปีแล้ว คนที่มาช่วยที่นี่ในฐานะครูพิเศษ ที่มาบรรยายติดต่อกันตลอดมา ก็มีอยู่ ๒ คน คือ คุณโสภณ สุภาพงษ์ และคุณเสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส” พลตรีจำลองเล่าให้ฟังถึงครูพิเศษที่ทุ่มเทเวลาให้กับสถาบันฝึกอบรมผู้นำมาอย่างต่อเนื่องตลอด ๒๐ ปีที่ผ่านมา

ครูพิเศษ ในความหมายของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ ก็คือผู้บรรยายที่ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง จนได้รับการยอมรับในวงกว้าง ซึ่งครูพิเศษของสถาบันฝึกอบรมผู้นำนั้นมีประมาณ๑๐กว่าท่านล้วนแต่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี อาทิเช่น

นายแพทย์เจก รัชະสิริ
อดีตรองปลัดกรุงเทพมหานคร และ
ประธานกิตติมศักดิ์
ชมรมอยู่ร้อยปี ชีวิตมีสุข

นายแพทย์ชินโอสถ หัสบำเรอ
อดีตรองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วัะสี
ราษฎรอาวุโส

นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์
อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย

นายแพทย์เกษม วัฒนชัย
องคมนตรี

พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร
อดีตรองอธิบดีกรมตำรวจ

อาจารย์โสมณ สุภาพงษ์
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐)

อาจารย์ณรงค์ โชควัฒนา
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐)
นักธุรกิจและอาจารย์พิเศษหลายมหาวิทยาลัย

อาจารย์ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม
รองนายกรัฐมนตรี ฝ่ายสังคม
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
(สมัยรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์)

พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ เตมียะเวส
รักษาการผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
และรักษาการประธานกรรมการ
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

ศาสตราจารย์ ร.ต.อ. ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ
ผู้อำนวยการหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ มหบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

และอีกหลายท่านฯลฯ

ผู้ช่วยครู เป็นอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนงานฝึกอบรมให้เดินไปข้างหน้าได้อย่างราบรื่น ซึ่งทุกท่านล้วนถือว่าตนเองเป็น “ผู้รับใช้” ทั้งสิ้น การได้มาเป็นผู้ช่วยครูของท่านทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนเป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการเสริมสร้าง

และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้เข้าอบรม รุ่นแล้วรุ่นเล่า

ผู้ช่วยครูมีหลายสิบคน ที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดอบรม หรือตามศัพท์ยุคใหม่ก็คือออกาไนเซอร์ (Organiser) นั่นเอง

ผู้ช่วยครูมีหน้าที่ตั้งแต่เป็นที่เลี้ยงให้กับผู้เข้าอบรมในทุกๆเรื่อง บางท่านจะเป็นผู้นำการออกกำลังกายตอนเช้าๆ

บางท่านที่พูดคุยกังก็จะทำหน้าที่เป็นพิธีกรบนเวที และแถมด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตที่โหดโผนของท่านมาแบ่งปันกันในหมู่ผู้รับการอบรม อย่างสนุกสนานและได้ข้อคิดเตือนใจ

บางท่านที่ทำอาหารเก่ง ก็จะเป็นผู้กำกับการทำอาหารอร่อยเลี้ยงผู้เข้ารับการอบรมที่มีไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ คนต่อรุ่นให้อิ่มท้องตลอด ๔ วัน ๓ คืน พร้อมอาหารว่างเช่นน้ำสมุนไพรต่างๆ

บางท่านที่ถนัดทำสื่อ ก็จะทำหน้าที่ในการผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบ

การบรรยายหรือการเสวนาตลอดหลักสูตร

บางท่านที่ถนัดไปหมด ก็เลยทำหน้าที่ได้ทุกหน้าที่ ก็มีเหมือนกัน

หลายๆ ท่านก็คือศิษย์เก่าสถาบันฝึกอบรมผู้นำที่ยังมีใจอยากช่วยเหลือเกื้อกูลรุ่นน้องๆ ก็เลยย้อนกลับมาทำหน้าที่ “ผู้รับใช้” บ้าง อย่างที่เคยได้รับมาจากผู้ช่วยครูท่านอื่นๆเมื่อครั้งมารับการอบรมด้วยตัวเอง

นอกจากนี้ การบริหารงานของสถาบันฝึกอบรมผู้นำ ที่ทำในรูปของคณะกรรมการก็ยังมีส่วนในการผลักดันทิศทางของสถาบันฝึกอบรมผู้นำให้พัฒนาไปในทิศทางที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้

นี่คือโครงสร้างการบริหารจัดการที่แปลกกว่าที่อื่น และอาจถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของสถาบันฝึกอบรมผู้นำแห่งนี้ก็ได้

ที่นี่ต้องการอาสาสมัครจำนวนมาก

การขยายตัวของสถาบันฝึกอบรมผู้นำไปสู่จุดอื่นๆ อย่างที่ศิษย์เก่าของสถาบันฯ หลายต่อหลายรุ่นอยากจะทำให้ทำนั้น คงจะเป็นไปได้ยากอันเนื่องมาจากลักษณะพิเศษหลายๆ ประการที่ก่อให้เกิดสถาบันฝึกอบรมผู้นำแห่งนี้ขึ้นมา ทำให้ยากต่อการเปิดเพิ่มเป็นแห่งที่ ๒ - ๓ - ๔ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เรื่องเงินไม่เป็นปัญหาเลย เพราะมีผู้ใจบุญแจ้งความจำนงอยากบริจาคอยู่เสมอ เรื่องสถานที่ก็ไม่พว่มีปัญหาเพราะยังมีสถานที่